Ч. 83 Пятниця 17 (29) цьвітня 1898. Рік VIII

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жаданє і за зложенєм оплати почтової.

Реклямациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в аґенциї дневників пасаж Гавсмана ч. 9 і в ц. к. Старостваx на провінциї:
на цілий рік зр. 2·40
на пів року „ 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.
З почтовою пересилкою:
на цілий рік зр. 5·40
на пів року „ 2·70
на чверть року „ 1·35
місячно . . „ —·75
Поодиноке число 3 кр.

З Ради державної.

На вчерашнім засїданю палати послів поставив пос. Барвіньский інтерпеляцию в справі управильненя законом обезпеченя приватних урядників на старість. — Пос. Кронаветтер інтерпелював в справі відносин правительства до ґазети Reichswehr. — Президент палати др. Фукс подав до відомости, що посли Кізевєттер і Окуневский предложили інтерпеляциї в справі конфіскати ґазет. А що в тих інтерпеляциях подані дословно цілі сконфіськовані статиї, то президент на основі §. 49 реґуляміну, наміряє відчитати їх на тайнім засїданю, котре зарядить по закритю явного засїданя. (Оплески з правиці, неспокій на лївиці).

Заява президента міністрів ґр. Туна в справі язиковій.

Перед приступленєм до порядку дневного т. є. до дискусиї над пильними внесенями о знесеню розпоряджень язикових зложив президент міністрів ґр. Тун слїдуючу заяву:

„Правительство мимо сильної заохоти не видїло ся спонуканим забирати голос при розправі над проґрамовою заявою, яку зложило дня 21 марта, специяльно же над становищем єго в справі язиковій. Не стало ся то зовсїм длятого, мов би правительство хотїло оминути так важну справу, але з повною сьвідомостию, що при мотивованю внесень в справі знесеня розпоряджень язикових і о законодайне управильненє сеї справи, правительство буде мати пожадану нагоду до означеня свого становища і поглядів.

Стоїмо тепер на початку, як можна припускати, великої дискусиї; в котрій всїлякі партиї палати будуть означувати своє становище. Уважаю для того за мій обовязок розвинути тепер трохи ширше ті погляди, якими правительство бажає руководити ся при обговорюваню сих внесень. Не буду притім займати ся ся виключно справою язиковою але єсьм змушений доторкнути ся також взагалї теперішної ситуациї полїтичної, котра набрала ознак собі властивих через остре зазначенє з ріжних сторін национальних моментів.

Підчас коли мало що не всї партиї ставлять на перший плян сповненє своїх бажань национальних, дїяльність правительства може уважати їх лиш за часть своєї задачі. Правительство мусить мати перед очима добро цїлости, щоби могло подати приналежну опіку культурним і економічним потребам всїх народів і країв сеї держави. Правительство однакож припускає, що в інтересї цїлости одна часть не повинна спихати другої і має надію, що настане порозуміне, котре дасть можність залагодити успішно власні потреби і жертволюбиво співдїлати на основі справ всїм спільних.

Коли то відносить ся до всїх питань полїтичних, то в особливій мірі також до справ национальних. Підчас коли в инших державах з малими виїмками взгляди национальні суть рівнозначні з державними, у нас всїлякі народности сполучили ся під одним скиптром в одну могучу цїлість і творять велику родину народів. З сусїдного пожитя тих всїх народів виходить, що з одної сторони зі взгляду на цїлість, з другої зі взгляду на розвій і потреби культурні поодиноких народів, управильненє відносин язикових має найбільшу доносимість, а навіть як то теперішна хвиля доказує, може стати ся угольним каменем дальшого розвою полїтичного.

Коли доси з виїмкою приписів о поступованю судовім і не многих постанов арт. XIX. основних законів не було нїяких законів язикових, правительства постійно держали ся засади, що управильненє справ язикових єсть виключним правом екзекутиви. З часом однакож погляди ті стали поволи зміняти ся і вже на тім відмінім становищи станув мій безпосередний попередник надаючи розпоряджен ям язиковим, які оголосив, виразно характер провізоричний до часу управильненя справи законом.

Що-до мене, то заявляю свобідно і отверто, що спадщину розпоряджень бар. Ґавча я приймив на власність і обстаю при законодайнім упорядкованю справи. (Оплески на лївиці). Такі самі жаданя підносять ся з ріжних сторін палати, щоби закон язиковий рішучо перевести. Єсть то велика задача, а щоби удала ся і принесла сподївані плоди, вимагає поважного співдїланя всїх чинників. Буря национальна спихає судно державне на небезпечні струї, сполученими силами мусимо старати ся причалити до здорової пристанї, поступового розвою. Велика жде нас задача, але крок за кроком дасть ся цїль осягнути. Витаю длятого внесенє о вибір комісиї для справ язикових і заповідаю найповажнїйшу участь правительства в єї розправах. Комісия та буде мусїла розбирати всї зі справою язиковою звязані справи, бо в дїйстности нема у нас одної, але цїлий комплекс справ язикових, котрі разом треба трактувати.

Дальше зазначив ґр. Тун, що перед самою дискусиєю язиковою в комісиї треба буде по-

---

24)

Мамин син.

(Повість з нїмецкого — Артура Цаппа.)

(Дальше).

За те тим живійші зносини удержувала молода пара з старим радником і єго товарискими кружком. Поробили у всїх знакомих з радником родин візити і устроювали самі підчас зими товариські забави у себе. Панове фон Марквальд і Маттенфельд скоро припоровили ся до змінених обставин і зложили візити молодому подружу, бо коли радник Ґерінґ помимо всього дав Кестерови свою дочку за жену, то очевидно не мали й они причини відсувати ся від свого колишнього приятеля. Але Отто приймав приятелів з своєї легкодушної молодости так холодно, що они вскорі перестали у него бувати. Радник мимо того, що Отто походив з бідної родини, був все таки гордий на свого зятя, такого пильного і спосібного чоловіка. Одно лиш не вдоволяло єго: хоч і як добре стояв Отто під взглядом грошевим, боліло радника то, що він не був в державній службі. І тому не переставав напирати на него, доки аж зять не згодив ся подякувати за свою посаду і вступити назад до служби при урядї. І приятелї родини, по більшій части самі правники, були тої самої гадки, що то просто обовязок Оттона використати своє правниче знанє для загалу. Молодий правник, що вже при іспитї звернув на себе увагу міністра, має перед собою сьвітлу будучність. Він може наперед числити, що приймуть єго без перешкоди до міністерства.

Ті безпастанні дораджуваня і говореня не лишили ся без впливу на Оттона. В нїм обудила ся честолюбивість, а від коли уродив ся єму син, прилучила ся до того і вітцївска любов. Чиж не мав він обовязку використати і розвинути всї свої душевні сили з огляду на свою дитину? Не мусїв-же він старати ся дійти до висшого становища, аби колись подати успішнїйше поміч синови?

І так, подав одного дня просьбу о увільненє з дотеперішної служби, аби вступити до міністерства.

Нїхто не був щасливійший з тої єго постанови як Оттонова мати. Аж тепер опинилась она у мети всїх єї бажань. Нї одна мати на цїлім сьвітї не могла уважати себе щасливійшою як она.

— А що, тату, не казала я? — говорила з радостию до чоловіка. Жалуєш тепер, що тодї заплатив за него... ти знаєш. Чи міг ти лїпше вложити твої гроші? Чи не треба тепер завидувати нашому Оттонови? Жінка з благородної родини, хороша дитина, а тепер ще урядник в міністерстві? Жалуєш тепер, що посилало ся єго до школи і що удержувало ся єго чотири роки, в часї єго референдарства?

І Кестер не перечив — нї одним словом. Він подав руку своїй вірній, розумній дружинї.

— Ти правду казала, мамо — згодив ся — ти дальше бачила як я. Коли би було стало ся як я хотів, то він сидів би тепер, вже в найлучшім случаю, директором канцеляриї у якого адвоката. Так, так, тобі має він богато до завдяченя, богато.

І Отто добре відчував свій обовязок вдячности. Він часто відвідував убоге мешканє родичів при Руґійскій улици разом з жінкою і робив матери докори, що она так рідко показує ся у них. Мати оправдувала ся тодї звичайно далекою дорогою і своєю старостию. Але по правді причина була цїлком инша. Єї тягнуло до любого малого внука, она радо була би тїшила ся щастєм свого улюбленого сина, що вже тепер мешкав майже так по паньски як який міністер, але бояла ся, аби не наприкрити ся і не бути тягаром синови і невістцї. Тому воліла радувати ся в души з далека зі щастя свого сина. Але як коли справдї єї туга пригнала єї до дїтий, то цїлий час своєї гостини пересиділа в дїточій комнатї і нїякі просьби, нїякі намови були би єї не наклопили сїсти в богато обставленім паньскім сальонї. Єї найбільшою розкошию було держати милого Еберґарда — так називав ся по своїм дїду, Ґерінґу, — на колїнах і вглядувати в мягких, дитинячих чертах внука подібности з сином. А вислїд, що він подібний „як кропля води“ до свого вітця, будив в нїй

розуміти ся що-до найголовнійших засад. Справа язикова не дасть ся залагодити одним законом, котрий може стрітити опір меншости. В комисиї будуть могли зійти ся противники і порозуміти ся. Тепер обовязуючі розпорядженя числять ся з дійстними відносинами. Але і они можуть бути знесені з хвилею ухваленя ліпшого від них закона, а навіть вже з тою хвилею, коли настане порозуміне що-до основних засад управильненя справи.

Новинки.

Львів дня 28-го цьвітня 1898.

— **Помилуванє.** Цїсар помилував засудженого судиями присяжними на кару смерти Олексу Швайкевича, 20-лїтного шевского челядника з Бучача, котрий замордував на улици шевця Крижановского, о чім ми свого часу писали, а трибунал перемінив ему кару на 20 лїт тяжкої вязниці.

— **Річні загальні збори членів „Ставропигийского Інститута“** відбули ся оноді, при численній участи членів, в цїли вибору нового управляючого совіта на будучий рік до Томиної недїлї 1899 р. Перед виборами здав сеньор проф. др. Іс. Шараневич справу з діяльности уступаючого виділу за минувший рік, а також справоздане касове. По принятю справоздания приступлено до виборів і вибрано: сеньором на ново дра Іс. Шараневича, заступниками сеньора проф. Поляньского і радника Герасимовича, членами совіта пп. Глиньского, дра Заяця, дра Ілевича, Клемертовича, радника Левицкого, дра Лаголу, інжинера Мійского, дра Павенцкого, проф. Плешкевича, дра Савицкого, проф. Сивуляка і дра Волод. Шараневича. Др. Добряньский, як доси входить в склад совіта яко синдик Інститута.

— **В користь дяківских товариств** істнуючих у всїх трех епархіях галицких, дозволило мінїстерство устроїти фантову льотерию на 100.000 льосів.

— **Зміна власности.** Село Гвоздець старий купив на лїцитациї др. Грабович з Ярослава за 197.000 зр.

— **Нещаслива пригода** лучила ся передвчера в польскім театрі у Львові. По другім актї опери, в котрій головну ролю грав тенор Фльорияньский, хотїла его матїр, старушка, зложити синови свої желаня з нагоди великих оваций, які устроїла ему публика. Старушка йдучи, пошпотала са, упала і звихнула собі руку. Візвано зараз лїкарів, котрі подали їй першу поміч.

— **Самоубийство.** З Жовкви доносять, що дня 23-го цьвітня рано повісив ся там в лїсї на Гараю вояк 4-го полку уланів Станислав Войцицкий. Причиною самоубийства мало бути остре поведене з ним одного зі старшини.

— **Велика згуба.** На інспекцию полїциї у Львові прийшла еногди Анна Петрика, жінка сторожа зелїзничої зворотниці з Кракова і з слезами в очах донесла, що еї чоловік Валентий, виїхавши дня 12-го цьвітня в службі з Підволочиск до Кракова ще доси не вернув до дому. Мусїв десь згубити ся, бо жінка доказала дуже переконуючо, що Валентий був дуже примірним чоловіком і о зломаню супружої присяги не міг і подумати. Був середного росту, збудований сильно і мав великий ясний вус.

— **Убийство з причини конкуренциї.** Перед шістьома тижднями пропав з Дуклї 19-лїтний жид, Ґеллер, хлопець добрий і порядний. Засумовані родичі шукали его зразу самі, а відтак удали ся о поміч до властий. Позаяк Ґеллери догадували ся, що жиючі з ними в незгоді сусїди мусїли позбавити хлопця житя, велїв суд перед усїм вичистити кирницю міску під костелом, що й стало ся дня 22 с. м. По випомпуваню води найдено дійстно на днї труп Ґеллера, котрого — як орекли судові лїкарі — убийники насамперед задусили, а відтак вкинули до тої кирницї. Причиною убийства мала бути конкуренция, яку вели з собою два жидівскі шинкарі. Ґеллер мав завертати силою перехожих до свого шинку, за що сусїд мав на него злість. Жандармерия від пятницї глядає за убийниками і доси арештувала 8 жидів, але ще не знати, чи між ними є правдивий убийник.

— **У вязници з власної пильности.** Минувшого року засудив станиславівский суд судового писаря з Бучача, Ткача, за проступок обманьства і крадежи, а адвокатского писаря Вайса за співучасть в тих проступках, на кару по два місяцї тяжкої вязниці. Ткач іменно відлїплював чисті стемплї з писем, що їх сторони вносили до суду і продавав їх відтак, а відлїплюючи рівночасно зі старих актів старі стемплї, уміщав їх на місце чистих. Між тим Вайс вносив подання до суду без стемплів, а Трач заосмотрював їх опісля з'ужитими стемплями і грішми, котрі Вайс одержував від адвоката на стемплї, дїлили ся оба по половинї. На розправі признав ся Ткач до крадежи чистих стемплів, випираючи ся шахрованя зужитих, а Вайс противно всьо заперечував. Коли Ткач почав відсиджувати кару, Вайс вніс против пригвору жалобу неважности. Наслїдком того найвисший трибунал зніс попередний вирок і зарядив переведене нової розправи, в котрій Ткача засуджено лише на два тижднї вязниції. Тимчасом Ткач відсидїв вже два місяцї і гадав зразу, що додали ще два тижднї. Але вскорі довідав ся, що ті два тижднї містили ся вже в відсиджених двох місяцях і що шість тижднїв пересидїв з власної пильности.

— **Відважний хлопець.** Під Парижем бавило ся двоє дїтий на березї Секвани. Одно з них мало три, друге сїм лїт. Нараз серед найлїпшої забави упав молодший хлопець з високого берега у воду. Старший не богато думаючи, кинув ся в зимні филї, аби ратувати брата. Заплив на місце, де під водою зникла дитина і глядав еї якийсь час занурюючись кілька разів. Але коли его гляданя були безуспішні і коли почув, що слабне та деревіє від студеної води, відплив до берега. Але ледве станув на земли і поглянув заплаканими очима на воду, побачив випливаючу з неї голову брата. Не надумуючись, кинув ся знов у воду і сим разом удало ся ему вхопити потопаючого за волосе та приплисти з ним до берега, де напів неживу дитину відратовано.

— **Збиранє почтових марок.** Франц Лїтигібель, педагоґ з Бостону в Америцї, подає такі замітки о тім звичаю, розповсюдненім нинї в цїлім сьвітї, особливо між шкільною молодежию. Він пише: „Збиранє ріжних річий сягає своїм початком дуже давних часів. Передісторичний чоловік збирав камінє, кости, черепахи і иньші річи, та складав їх по печерах; нинїшні Індияни збирають скальпи і иньші трофеї з війни або польованя і показують їх яко докази своеї хоробрости; цивілїзований чоловік збирає також рідкі і красні річи, а щоби їх дістати, посьвячує немало часу, працї і гроший. Нумізмати, дереворити, образи, рідкі виданя книжок, кераміка, японьщина, автографи, мінерали, ростини, належать до тих річий, за котрими вганяють ся люди часто не з причини їх властивої вартости або з причини відомостий, яких можна набути через порівнуванє ріжних оказів якої збірки, але тому, щоби мати предмети і мати їх більше чим хто иньший. Особливо у дїтий есть дуже сильний наліг до громадженя збірок і він

за кождим разом солодкі спомини о Оттонових дитинячих лїтах. А тепер який великий, видний чоловік став з колишної делїкатної, слабосильної дитини. Коби й малий Еберґард дійшов коли до того що его отець!

З Каролем і его жінкою старі Кестери також рідко сходили ся. Напружене між Каролем і вітцем все ще тревало. Підозрінє, що обудило ся в души старого Кестера по тодїшній его суперечці з Каролем, ще лиш скріпило ся. І хоч він о тім не говорив отверто, то однако недовіре до сина зробило, що він не міг бути вже з ним так сердечним як давнїйше.

Материяльно ішло Каролеви не зле. Єго пильність і зручність здобули успіхи і на новім поли. До тогож мале домашне господарство вимагало лиш малих видатків. Єлена і він не бували майже нїгде і жили тихо лиш для дитини. Хоч в тій дїльници міста, в якій тепер від кількох лїт мешкав, імовірно нїхто не знав о его нещастю і хоч цїла справа процесу вже давно забула ся, то однако полишила ся в нїм якась непоборима боязливість і несьмілість, що дуже стояли на перешкоді его щирим відносинам до давних знакомих, а навязуванє нових зносин і знакомостий робили майже неможливими. Однако в послїднім часї почало в нїм чим раз більше кріпшати бажанє, аби знов навязати з минувшиною тих сумних днїв, що вивели его житє з рівноваги і використати свій давний патент та витягнути знов зі сховку рисунок з машинкою „метеор“. Найбільшими спонуками до его підприемчивости було чувство любови родини і якась зависть на вид Оттонових успіхів. Чиж він не мав би дорівнати молодшому братови? Він хотїв доказати, що й без високих шкіл можна дійти до добробиту і значіня.

Розходило ся лиш о то, в який спосіб прийти до потрібного капіталу, аби розпочати фабрикацию „метеорових“ машинок на більші розміри. Зичити гроші приватно у свояків або знакомих, того би він нїколи не зробив. Так само по давнїйшім досьвідї не міг погодити ся з гадкою, аби шукати спільника. На саму гадку, що при тім не обійде ся без близших вивідувань о его домашних і купецких відносинах, о его минувшинї, викликувала у него неприемну дрож. До тогож, так як він змінив ся в послїдних лїтах, годї було надіяти ся, аби погодив ся з яким спільником. Як і не роздумував він над тою справою, все таки виходило одно: удати ся по позичку до якого посторонного чоловіка і не обмежаючи себе нїчим розроздобути потрібний капітал за оплатою відповідного проценту і якої участи в чистім зиску. Очевидно що таку річ лекше було придумати як зробити.

Вправдї між оголошенями берлиньских ґазет було повно адрес таких грошевитих людий, але їх жаданя були так безлично високі, що переговори з ними вскорі розбивали ся. Одного дня зробив Кароль ще одну пробу у одного з таких банкирів при Голубячій улици. Той чоловік, пан Гольцапфель показав ся трохи доступнїйший як инші капіталїсти, у яких Кароль перше був, і заявив готовість позичити ему шість тисячів марок на шість процент і на десять процентів від зиску, наколи підприемство має які вигляди на успіх. Банкир застеріг собі, що дасть гроші аж розгляне ся сам в підприемстві.

Але коли при дальших переговорах показав Кароль свої папери, з котрих Гольцапфель вичитав его назвище, взяла розмова нагле несподіваний оборот.

— Кестер, Кестер? — сказав і нагадував собі щось. — Коли не помиляю ся то я вже з якимсь паном Кестером робив грошеві інтереси.

— Може бути — відповів Кароль рівнодушно. — В Берлинї може бути й більше Кестерів.

— Так, так — скрикнув пан Гольцапфель з радістним вдоволенем чоловіка, що вкінци найшов, чого шукав. — Так! Тепер пригадую собі; то був молодий чоловік, писав ся так само як ви; молодий правник, референдар при краєвім судї.

Кароль поглянув на него неприємно здивований. То міг бути хиба лиш Отто. Ну, він робив тодї всюди довги. Він не знав ще, чи має признати ся до легкодушного брата, чи нї, коли Гольцапфель знов відозвав ся.

З пустим вдоволенем балакливого чоловіка, що хвалить ся доброю памятию говорив дальше:

— Так, так, я добре пригадую собі, хоч то вже що найменше три роки. То був струпкий молодець може о пів голови низший від вас. Легкодух і лихий довжник. Я мусїв три рази прольонґувати і гадав вже, що гроші пропадуть. Аж тут... послїдного дня... перед самим его асесорским іспитом, прибігає до мене і платить — представте собі як я утїшив ся... чотири... чи може три... нї, таки чотири тисячі марок готівкою!

— Чотири тисячі марок? — повторив Кароль без думки і видивив ся на банкира.

Банкир, гадаючи, що здивований погляд Кароля висказує сумнїв, повтаряє з різкою рішучостию:

— Чотири тисячі марок! Як я вам кажу.... як можу спустити ся на мою память. Не вірите? Покажу вам чорне на білім.

Він обертає ся до свого столика і витягає шуфляду, з котрої виймає велику касову книгу. Кароль приглядає ся всїм его рухам з великим зацїкавленем. В его голові мішають ся гадки. Чи то справдї був Отто? Чотири тисячі марок! Як він їх заплатив? А може тут розходить ся о тих три тисячі марок, з котрих

повинен бути так поведений, аби звернув ся від ґузиків і пачочок до важнїйших предметів. Передовсїм належить заохочувати до збираня оказів зі сьвіта мінерального, ростинного і зьвірячого, а треба працю ту так вести, аби збірки ті були творені старанно і інтелїґентно і не родили заохоти до нищеня. Суть хвилї, що хлопець хоче збирати такі річи, які легко може ховати до кишенї і вимінювати між товаришами. До таких належать почтові марки. Як тілько обійме дитину та горячка, треба то занятє ся марками використати і удїлити деяких відомостий з полїтичної ґеоґрафії. При тій нагоді може довідати ся дитина дещо о місцевости, рядї, мові, монетї і витворах чужих країв. На декотрих марках Сполучених держав суть портрети історичних постатий н. пр. Вашінґтона, Еферзена, Лїнкольна, Ґарфельда, Франклїна, Ґранта. Скота і т. п.; на иньших мітольоґічні і алєґоричні образи н. пр. Церера, Мінерва, Гебе і т. д. На декотрих марках суть типові образи тих країв, з котрих вони походять н. пр. на марцї з Конґо — польованє на слоня, з Египту — сфінкс і піраміда, з Гонолюлю — краєвид, з Болївії — вулькан, з північної Африки — верблюд; на грецких марках, нарочно приладжених на торжество відновленя олїмпійских ігор, суть образи Партенони і старинної Олїмпії. На марцї з Новофундляндії єсть образець фоки, пса або риби; на перуваньскій — лями, на лїберийскій — слонь, іпопотам або дактелеве дерево, на ґватемальскій — папуґай, на австралїйскій — струсь, канґур або лєбідь. Держави дають на марках подобизну свого пануючого або відзнаку держави. Студиованє почтових марок дає понятє о ради певного краю, учить кілька слів з тої мови і говорить дещо про вартість уживаного гроша.

Штука, наука і лїтература.

— **„Учителя“ ч. 8** з д. 20 цьвітня містить: Продовженє статї дра Мих. Пачовского „Замітки до науки руской мови в середних школах“; — статю „Суґґестия в педаґоґії“; — розвідку „Prima Aprilis“; — статейку Евг. Якубовича „Дещо про шовківництво“; — відозву комітету для заснованя бурси для синів учителїв і всячину.

Відозва.

З огляду на таку важну хвилю, як 50 лїтний ювілей панованя Нашого Наймилостивійшого Монарха Франц Йосифа, котрий виразно в Своїй безграничній доброті для всего населеня великої держави заявив бажанє, щоби повисше сьвято сьвяткували народи основуванєм ріжнородних добродїйних інституций для питомого добра, порішив загальний збір „Руского товариства педаґоґічного“ основати у Львові Бурсу головно для синів учительсва.

Сю таку важну постанову спонукали ще й отсї обставини:

Хоч прикро дитинї лишати рідну хату і рідню, то еще прикрійше стає родителям, коли вивозячи в вітцївскій-матерній любови і науцї вилелїяного хлопця у школу, мусять полишити его під чужим, звичайно майже незапорученим доглядом нових опікунів, позаяк бачать та чують, кілько то первістно моральних, побожних і чистих серцем дїтий по кількалїтнім побутї у великому містї, серед найріжнороднїйших погубних для молодечих чувств впливів, пустилось на безпутє та знидївши фізично і морально, або заздалегідь лягло спочивати з соромом для родини і суспільности у тиху могилу, або стало нещирим, неприхильним сином, ба навіть завзятим ворогом всїх сьвятощей своїх родителїв і добродїїв, а інколи ворогом всего національного і державного змаганя!

Та чиж не прикро приходить поглянути в статистику матуристів, котрих менше як половиця буває з тих учеників, що зачали свою науку в I-ій клясї в тім замім закладї, а надто між ними займають перше місце по синах сьвященників сини убогих народних учителїв, що в їх головно руках спочиває просьвіта народу, що в їх добрій і сильній волї лежить більша частина працї інтелїґенциї для добра свого краю, свого народу і держави!

З тих то причин зложено тїснїйший комітет з членів видїлу і поручено ему доповнитись підкомітетами та розвинути скору і живу дїяльність в ширеню тої так важної постанови і збираню добровільних датків, хоч би найдрібнїйших.

Тому відзиваємось найпаче до руского учительства Галичини: Спішіть здвигати руский просьвітний терен для збереженя і розвитку защеплених Вами моральних засад і релїґійно-патриотичних ідей власних синів, кревних і свояків, не минайте нагоди лишити по собі добру славу і память між жадною просьвіти суспільностию, зменьшіть о одну лепту свої і хоч би найконечнїйші видатки щоденного, тяжкого нинї житя, скріпіть себе і товаришів трівкою надією на красшу будуччину, а рішучо при спільнім змаганю до одної мети та скорім жертвованю не пропаде тая лепта, що гірким потом хто полив, тілько стане довготріваючим і наглядним доказом перед цїлим цивілїзованим сьвітом, що рускі народні учителї серед щоденних злиднїв і нехтованя їх високої задачі уміють гідно пошанувати 50-лїтний ювілей панованя того Володаря, що під его миротворним прапором і покровом барвінком зацвила наука і просьвіта між всїма станами суспільности, що ті учителї, несучи слово правди і сьвітла під сельскі стрихи, бажають просьвітити і своїх синів у своїй рідній мові та подати їм спроможність добитись красшої долї, а при тім бачити їх щирими синами і безупинними робітниками на убогій ниві духового житя Руси-України!

Поручаючи сю постанову загальних зборів щирій опіцї всего учительства, просимо близше призадуматись над нею та зложити окружні (повітові) підкомітети з мужів, що щиро і горячо займили би ся збиранем датків і вибрали між собою одного повіренника, що входив би в склад нашого тїснїйшого комітету, котрого місце побуту і муради є Львів, академічна ґімназия (Педаґоґічне товариство), а приспішити дїло просимо еще і з тої причини, що горячо бажаємо сьвяткувати сьвято отвореня нашої бурси вже 1 вересня 1898 р., опісля же подумаєм про заснованє таких же бурс і на провінциях.

Всякі кореспонденциї просимо адресувати на руки голови „Руского товариства педаґоґічного“ у Львові, Вп. Е. Харкевича, директора рускої ґімназиї.

Комітет:

Іл. Огоновский. др. М. Пачовский. І. Строньский.

отець заплатив половину а другу половину приятель Оттона пан Марквальд?

Він приглядає ся банкирови і напружає свою память. Імени того лихваря, що був тодї у родичів, він не може собі вже пригадати, але о скілько затямив то отсей чоловік цїлком неподібний до тамтого.

Пан Гольцапфель радістно скрикнув і відозвав ся:

— Я вам сказав: чотири тисячі марок! Отто Кестер, референдар при краєвім судї, Гольманьска улиця 21, заплатив дня четвертого цьвітня тисяч вісїмсот....

Нагле порушенє гостя перебило ему дальше читанє.

Кароль зірвав ся з крісла; в его похиленій наперед поставі, в сьвітячих очах, в дрожачих чертах его лиця пробиває ся страшне зворушенє. „Четвертого цьвітня!“

Той день вбив ся ему добре в память. Кілько то разів була бесїда о тім дни в часї его процесу, кілько він тодї мусїв наслухати ся!

— Як кажете — спитав дивним, захриплим майже глухим голосом — четвертого цьвітня тисяч вісїмсот девятьдесятого року заплатив вам мій брат чотири тисячі марок?

Банкир кинув оком на Кароля не відриваючи пальця від стрічки, яку перечитав.

— То таки ваш брат — відозвав ся усьміхаючись вічливо — нї, подивіть ся самі! Впрочім ваш отець мусить бути не аби який пан, коли він тодї дав вашому братови чотири тисячі марок нараз. Чому не удасте ся до вітця?

Кароль низько згинає ся над столом, его сьвітячі очи впивають ся в лежачу перед банкиром книжку, але не можуть розріжнити нїяких чисел. Его грудь тяжко віддихає, пальцї дрожать, в цїлій его поставі видко величезне роздразненє. День 4-го цьвітня 1890. То був день крадежи, о яку.... его обжаловано. І того дня заплатив Отто чотири тисячі марок! Звідки він взяв гроші, звідки?

Він трясе ся як в пропасници, а в его голові родить ся гадка, від якої аж серце завмирає.

Чотири тисячі марок пропали з вітцевої торби! Чотири тисячі марок мав Отто довгу і заплатив той довг того самого четвертого цьвітня. Гадки і здогади мішають ся в его голові в безладнім хаосї. Чи він зійшов з розуму? Він хапає ся обома руками за голову, немов би хотів задержати свої гадки при купі.

Пан Гольцапфель, здивований довгою мовчанкою гостя, підносить голову.

— Що вам такого — кричить наполоханий. — Ви блїді як труп! Дрожите на цїлім тїлї. Чи ви слабі?

Кароль лиш махнув рукою.

— Чи ви цїлком певні — спитав скоро — що мій брат заплатив вам четвертого цьвітня чотири тисячі марок?

— Але очевидно — відповів банкир обидженим голосом і ударив рукою по лежачій перед ним книжцї. — Гадаєте, що касові книги ведуть ся на жарти?

Кароль хапає за капелюх. Земля горить під его ногами. Він хоче мати певність. Пан Гольцапфель ще більше дивує ся.

— А ви куди? — питає. — Що вам стало ся? Що буде з нашим інтересом?

Кароль дивить ся на банкира здивовано, непритомно. Здаєть ся, що цїлком забув чого сюди прийшов. Чого хоче той чоловік від него. Ага! Він пригадує собі.

— Я ще прийду! — відповідає скоро охриплим голосом і вибігає як божевільний на улицю.

(Дальше буде).

Телеґрами.

Гаванна 28 цьвітня. Ситуация незмінена. Тром іспаньским пароходам удало ся переломити блькаду Куби і перевести войско на остров.

Мадрид 28 цьвітня. З Манїллї доносять урядово, що іспаньска канонірка „Елькано“ взяла американьску фреґату „Саране“. В Менїллї сподївають ся кождої хвилї приїзду американьскої ескадри; іспаньска ескадра стоїть готова до бою.

Мадрид 28 цьвітня. Зачувати, що іспаньска ескадра відплила вчера, щоби бомбардувати найважнїйший порт в північній сторонї Сполучених Держав.

Кей-Вест 28 цьвітня. Американьский крайсер „Детроа“ взяв іспаньский корабель „Болївар“.

Кей-Вест 28 цьвітня. Американьскі кораблї „Ню-Йорк“, „Сінсінаті“ і „Пурітан“ бомбардували вчера через пів години іспаньский форт Матанцас на Кубі. Страти Іспанцїв великі, на американьскій сторонї нема нїяких.

— **Звістна фірма пп. Михайла Спожарского і Сина** постарала ся о листовий папір з гарним портретом Тараса Шевченка (кліш зроблений за границею). Коробка того листового паперу враз з кувертами продає ся в склепі пп. Спожарских (в каменици „Просьвіти“) по цінї від 40 кр. до 1 зр. 50 кр.

За редакцию відповідає: Адам Креховецкий.

ІНСЕРАТИ.

З друкарнї В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера.